

Dorota Piątkowska

**ĆWICZENIA DLA UCZNIÓW ZE SPECYFICZNYMI
TRUDNOŚCIAMI W NAUCE CZYTANIA I PISANIA
USPRAWNIAJĄCE ICH ZABURZONE
FUNKCJE PERCEPCYJNO-MOTORYCZNE**

**Materiały dla nauczycieli i rodziców
przeznaczone do pracy z dziećmi**

Każdy młody człowiek wkraczający w mury szkoły pragnie być akceptowany przez nowe otoczenie i odnosić sukcesy. Nie wszystkim się to udaje. Gdy wynika to z mniejszych zdolności dziecka może pomóc systematyczna nauka, więcej czasu poświęconego na ćwiczenia i utrwalanie wiadomości pod czujnym okiem rodziców i nauczycieli. W zupełnie innej sytuacji są dzieci z grupy ryzyka dysleksji i dzieci ze stwierdzoną dysleksją. One mimo intensywnej, systematycznej i kontrolowanej przez najbliższych nauce nie odnoszą dużych sukcesów, a więc nie mogą dorównać rówieśnikom. Brak sukcesu i zadowolenia powoduje u najmłodszych brak zainteresowania nauką, unikanie zadań sprawiających trudności, a w efekcie niechęć do chodzenia do szkoły. Z czasem bezradność dziecka, które bardzo pragnie pokonać trudności w nauce, ale nie jest tego w stanie zrobić bez pomocy specjalisty, może przejść w postawę wycofującą lub też wywołać niekontrolowaną agresję słowną lub ruchową. Dziecko nie wie, że trudności, które ma w nauce szkolnej nie są zależne od niego samego. Szuka więc winy w sobie, zaczyna myśleć o sobie jak o nieudaczniku tym samym tracąc poczucie własnej wartości i wiary we własne siły. Czasem rodzice i nauczyciele nieświadomi przyczyn trudności w nauce dziecka, również upatrują winy w jego lenistwie czy niesystematycznej pracy, jednocześnie potwierdzając przekonanie dziecka, że to ono ponosi całą winę za niepowodzenia szkolne. Dziecko dyslektyczne może lepiej przyswajać wiedzę, lepiej czytać, pisać i liczyć, ale musi poznać inne metody nauki niż te, które nauczyciele powszechnie stosują na zajęciach dydaktycznych. Pozna je uczestnicząc w zajęciach terapii pedagogicznej. Również rodzice dziecka dyslektycznego mogą, a nawet powinni je wspierać w ćwiczeniach w domu wg instrukcji terapeuty.

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE FUNKCJE SŁUCHOWE DZIECKA

- nazywanie przedmiotów, roślin, zwierząt, osób, czynności na ilustracjach
- tworzenie wyrazów zdrobniałych, przeciwstawnych, rodziny wyrazów
- gry językowe, zabawy w słowa, zabawy w rymowanie, zagadki słuchowe
- rozpoznawanie głosów z otoczenia, dźwięków pojazdów mechanicznych, głosów ludzkich, dźwięków powstałych przez uderzanie, pocieranie, przesypywanie, przelewanie, zgniatanie różnych materiałów
- wskazywanie źródła dźwięku
- rozpoznawanie dźwięków instrumentów muzycznych
- wysłuchiwanie błędów w opowiadaniu

SŁUCHOWA ANALIZA I SYNTEZA ZDANIOWA, SYLABOWA I GŁOSKOWA

- wyodrębnianie zdania z potoku mowy
- różnicowanie słuchem zdania długiego i krótkiego
- układanie zdań prostych z podanych wyrazów, rozwijanie zdań
- oznaczenie kolejnego miejsca wyrazu w zdaniu
- graficzny podział zdania na wyrazy przy pomocy np. kresek
- podział wyrazu na sylaby przez: wyklaskiwanie, odcinanie pasków papieru, za pomocą znaków graficznych; liczenie sylab w wyrazie, porównywanie liczby sylab w wyrazach
- kończenie i zaczynanie wyrazów 2- sylabowych np. sztafeta wyrazowa (**mama-mata**)
- segregowanie wyrazów wg ilości sylab w oparciu o obrazki
- tworzenie wyrazów rozpoczynających się od podanej sylaby
- tworzenie wyrazów z wypowiedzianych kolejno sylab
- rozpoznawanie w wyrazie określonej sylaby i ustalenie miejsca jej położenia
- różnicowanie sylab podobnych (pa-po; da-ta)
- rozpoznawanie nazwy obrazka na podstawie pierwszej głoski
- wydzielenie pierwszej głoski z wyrazu
- wypowiedzianie par wyrazów rozpoczynających się taką samą głoską
- różnicowanie głosek opozycyjnych na początku wyrazu (p-b; k-g; t-d)
- wyszukiwanie obrazków, przedmiotów, których nazwy kończą się na określona głoskę
- rozpoznawanie nazwy obrazka na podstawie ostatniej głoski
- rozpoznawanie , w którym wyrazie określona głoska znajduje się na początku, a którym na końcu (**sok-kot, ser-kos**)
- wypowiedzianie wyrazów, w których następny wyraz zaczyna się głoską będącą ostatnią głoską wyrazu poprzedniego
- rozpoznawanie głoski powtarzającej się w wyrazie (lalka, mumia, kask)
- przekształcanie wyrazów przez zmianę głoski (las-lis; kok-kos)
- tworzenie słów z kolejno wypowiedzianych głosek (m . o .s. t)
- rozpoznawanie samogłosek i spółgłosek w wyrazach

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE FUNKCJE WZROKOWE DZIECKA

- rozpoznanie treści obrazków ukazywanych w krótkich ekspozycjach
- zapamiętanie jak największej ilości przedmiotów eksponowanych na obrazku
- odpoznanawanie przebiegu zdarzeń przedstawionych w serii obrazków (historyjki obrazkowe)
- dobieranie par jednakowych obrazków - domina obrazkowe, loteryjki, memo
- układanie obrazków w szeregu w kolejności, w jakiej były eksponowane
- wyszukiwanie różnic i podobieństw między obrazkami
- składanie obrazka z części wg wzoru i bez wzoru
- układanie klocków, układanek obrazkowych
- segregowanie figur wg określonych cech
- dobieranie par jednakowych figur
- domina geometryczne
- wyszukiwanie i układanie figur wg wzoru (podobieństwa i różnice)
- układanie kompozycji z figur wg wzoru
- tangram chiński
- odtwarzanie z pamięci uprzednio widzianych wzorów
- układanie figur geometrycznych z części (mozaiki): a) układanie na wzorze, b) pod wzorem, c) bez wzoru
- układanki mozaikowe
- identyfikowanie znaków graficznych i liter w zestawie zdecydowanie zróżnicowanym, podobnym
- składanie pociętych wzorów, liter, wyrazów
- ukryte cyfry, litery

ROZWIJANIE KOORDYNACJI WZROKOWO- RUCHOWEJ

- PUSy, tablice MAC
- bierki, pchełki
- labirynty, łączenia, tunele
- kolorowanie obrazków wg wzoru i bez wzoru
- odrysowywanie przez folię, kalkę techniczną prostych wzorów
- rysowanie po śladzie
- proste formy z papieru – origami

USPRAWNIANIE MOTORYKI MANUALNEJ

- modelowanie w glinie, plastelinie, masie solnej
- ugniatanie papieru
- rozdzieranie i rozcinanie papieru
- wydzieranki, wycinanki
- ugniatanie z miękkiego drutu
- nawlekanie koralików, przewlekanie sznurków i tasiemek
- owijanie skakanki na dłoni przez jej obroty w nadgarstku. przesuwanie skakanki w palcach.
- zbieranie drobnych przedmiotów dwoma palcami „chwyt pęsetkowy”, pęsetą
- stukanie palcami, „marsz” palców, naśladowanie np. gry na pianinie, gitarze, flecie, padania deszczu zróżnicowanymi uderzeniami itp.

POMOCE DO PRACY Z DZIECKIEM:

1. Bogdanowicz M.: Trudne litery. Ćwiczenia w rysowaniu.
2. Bogdanowicz M.: Ćwiczenia grafomotoryczne H. Tymichowej
3. Brejniak W.: Ukryte wyrazy - gra dla dzieci w wieku 6-10 lat.
4. Bieleń B., Trzeciak G.: Chcę dobrze czytać - ćwiczenia wspomagające naukę czytania.
5. Barańska E., Tokarska E.: Rebusy sylabowe.
6. Firmanty E.: Będę czytać - ćwiczenia słuchu fonematycznego.
7. Frostig M., Horne D.: Wzory i obrazki.
8. Frys-Żuk E: Wyszzywanki bez igły - ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej.
9. Handzel Z.: Dyktanda graficzne.
10. Wójtowiczowa J.: Zabawa w słowa. Rebusy fonetyczne. Pomyśl, powiedz, poszukaj.
11. EpideiXis: Pusy - zestaw zeszytów i klocki ułatwiające opanowanie materiału dzieciom mającym trudności w nauce.